

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

3. Sapientiae Studioso est necessaria Fides, Spes, Contemptus Vanitatis.
Voluptatisque corporeae despectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

ARTICULUS II.

SAPIENTIÆ STUDIOSO

Est necessaria Fides, Spes, Contemptus vanitatis, voluptatis, corporeæ & despectus.

EST litterarum & Artium ingenuarum studiosis, quales sunt Academici Christiani, ad Sapientiæ conuulsiuum aspirantes, necessaria imprimis FIDES Diuina. Nam *sine Fide* (supernaturali, diuinitus infusâ, quæque DEI donum est) *impossibile est placere DEO*. *Crede enim oportet accedentem ad DEVM, quia est & inquirentibus se Remunerator sit*, ad Hebræos XI. Hæc itaque in Domo Sapientiæ est basis, cui totum ex virtutibus constructum Edificium innititur. Quemadmodum enim Fides est principium ac basis Iustificationis, vt docet Synodus Tridentina, sess. VI. c. 8. ita est initium ac basis Sapientiæ. Dicitur autem Fides principium iustificationis, non quod ipsa sola absque caritate & operibus, infusaque Gratia sanctificante, iustificet; sed quod intellectum illuminet, ac viam salutis demonstrat, vt dirigamus pedes nostros in viam pacis, & DEVM, vnde omnis iustitia nostra, agnoscamus, quod initium est salutis. Præclarè Augustinus de Fide ad Petrum: Tale quid est sine vera fide, velle per contemptum seculi DEO placere, quales, si quis tendens ad patriam, relinquat itineris rectitudinem, & improuidus se ceterum errorem, quo non ad beatam ciuitatem perueniat, sed in præcipitium cadat. Nimirum.

FIDES dux est, quæ ad salutem, & patriam, nec minus ad veram Sapientiæ viam monstrat. Fides est lucidissimum sidus, quod nauigantibus beatitatis portum ostendit.

dit Fides est instar Columnæ igneæ, quæ veros Israëlitas in Terram promissionis præcedet. In Columna nubis loquebatur DEVS ad eos, Psalmo xcviij. nempe ad Israëlitas, quos ducebat. Loquetur tibi DEVS in hac Columnâ, quæ est ceterarum virtutum fulcimentum: sed ne claritatem expectes, est Columna nubis: euentiam non habet, certitudinem habet. Est tamen etiam instar stellæ prælucentis. Ad Christum Magi, non nisi stella duce introducti sunt. Quod stella fuit Magis, hoc Fides est Christianis. Non Solis, neque Lunæ, nec Stellarum omnium in cælo fulgens splendor Magis Christum indicare potuit; noua illos Stella ad incognitum, & absconditum Gentibus DEVM perducere debuit. Non te intellectus, non scientiarum quotquot in intellectu fulgent lumina, ad veram perducent Sapientiam. Fidelis Stella est, quæ nisi præster, semper in tenebris ignorantia, & mortis vmbra ambulabis. Si habeas fidem, positum est in te fundamentum Domus Sapientia, nam sine eâ reliquarum virtutum Aedificium construi nequit. Fides, inquit S. Chrysostomus. (*hom. ix. in Epist. ad Hebræo.*) *fundamentum est, cetera verò superadificationes.* Quod probat ex Paulo Apostolo 1. ad Corinth. iij. dicente: *Ego fundamentum posui, alius superadificat: Hoc est fundamentum, quod sensu Papæ Gregorij, Babylonici hostes, scilicet Dæmones, extremo conatu nituntur exinanire: Inimici, inquit, Lib. xv. Mor. c. 15 vsque ad fundamentum Ierusalē exinanunt, quando peruersi Spiritus à corde fidelium, destructo prius Aedificio boni operis, soliditatem quoque exhauriunt Religionis (nempe fidei) iuxta illud Psalmi cxxxix. Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum in eâ.*

QVOCIRCA Fides est necessaria omnibus litterarum ac scientiarum studiosis, immò cunctis ad salutem æternam aspirantibus, qui Sapientia Aedificium, ex Virtutibus

bus in Animâ construere cogitant. Tota hominis Christiani cognitio ad amorem DEI referenda est: amor nō habetur sine cognitione, cognitio qualis requiritur ad amorem, non obtinetur, quamuis summus esses Poeta, Orator, Philosophus, Medicus, Iuris peritus, sine fide. Vt astra omnia, quotquot in cælo splendent, penē absque numero, quamuis lucis aliquid adferant, noctem tamen suâ luce pellere nequeunt: haud secus scientiæ omnes, quotquot mortalium ingenio, labore, industriâ inuentæ sunt, atque excultæ, licet aliquid cognitionis pariant, DEI tamen, ac rerum diuinarum, ad animæ salutem necessariarum ignorantiam ex animo nunquam effugabunt. Sol noctem, Fides incitiam cœlestium profligat. Itaque, non dubitate, Adolescentes studiosi, Viri docti, Doctores Academici, nec detrectate captiuatē intellectum vestrum in obsequium Christi, & fidei. Credite, & firmiter credite Mysteria vobis à S. Matre Ecclesiâ proposita, ac proponenda: non dubitate. Accedite frequenter ad illud fidei Sacramentum quod Christum inuisibiliter, sed realiter continet. Ibi fidei orthodoxæ actus exercete, ibi DEVM vestrum adorete. *Si non capis, si non vides, animosa firmet Fides.* Captiuatē intellectum vestrum in obsequium fidei. 2. ad Corinth. 10. Felix & nobilis captiuitas, quæ dum captiuat, liberat; dum ligat, soluit; dum subijcit, ad diuinæ veritatis sublimitatem eleuat: liberat ab ignorantia, soluit ab errorum vinculis, nobilitat cœlestium notitia, tandemque confortio.

FIDEM hanc discite in Ordinis sacri gymnasijs, quæ Sapientiæ Christianæ dicata sunt, Adolescentes optimi: eandem semper incorruptam, quocumque migraueritis, deferte: pro eadem, si opus sit, sanguinem effundite, vitam date, mille tormentis corpus exponite: nunquam

pœni-

pœnitebit. (a) Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt repromissiones, obturauerunt ora leonum, extinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladijs, conualuerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum. Ex ijs alij fide animati, ludibria & verbera experti sunt, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circuierunt in melotis, in pellibus caprimis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus & speluncis, & in cauernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati fuerunt. O præclari Sapientiæ Architectricis Operarij, qui posito fidei fundamento, tam firmum operum bonorum extruxerunt Ædificium!

At, præter eam Fidem, quæ est Diuina; necessaria est Adolescenti litteris operam danti alia quædam, Humana, quâ Doctoris sui dictis magis quam suis inuentis, figmentisque credat oportet. Scitis, quantam huius rei rationem habuerit Græciæ Sapientum summus Pythagoras, qui auditores suos ad fidem dictis præstandam, nihilque contradicendum, quinquennio integro adigebat. Et sanè arrogatium quorundam adolescentulorum est, sibi magis, quam Magistro, viro maturo, ac serio in rebus ad doctrinam spectantibus fidem adhibere. Reperiuntur tamen nonnulli, qui cum vix ex ouo prodierunt, vix trium K. K. K. gnari, de viris grauissimis & litteratissimis, Præceptoribus suis, ad quorum calcaneum vix attingunt præproperum iudicium, & iniquam censuram ferre audent: digni, si in maioribus id fiat doctrinæ capitibus, qui omnium ludibrio propinentur, vt stolidi, ac bardi adolescentuli. Non est discipulus supra Magistrum. Sufficient discipulo, si sit sicut Magister eius, inquebat Magistro- rum Magister Christus Matthæi x. Docta est ad hanc rem

ratio-

(a) Ad Hebræos xi. 33. & seqq.

ratiocinatio S. Thomæ commentantis in Ioannem capite v. vbi cùm scripisset, quattuor esse vitæ gradus: & primum inueniri in plantis, secundum in animalibus, quæ tantùm sentiunt, tertium in animalibus, quæ sentiunt, ac mouentur, & perfecta sunt, quartum, in ijs qui intelligunt; subiungit, primam vitam esse intellectualem, quæ perficiatur in cognitione veræ Sapientiæ, quæ est vita æterna. *Ad Sapientiam autem, inquit, non potest homo peruenire, nisi per fidem.* Vnde in Scientia nullus ad Sapientiam peruenit, nisi fidem adhibeat Magistro.

SED alia est Fides, nempe Theologica; in quâ, vt in fundamento, Domus Sapientiæ parietes statuimus. A sinistris quidem SPEM, contra aduersa. Multa Sapientiæ amatori toleranda sunt, neque leuia, neque suauia, antequam adoptaras eius Sponsio perueniat nuptias; multa vobis perpetienda sunt, boni Adolescentes, antequam culmen attingatis diu desideratæ in Artium & Scientiarum exedra gloriæ. *Multa tulit fecitq; puer: acerba dicta sunt deuoranda, magis acerba facta iustinenda: frigus, æstus, nix, glacies superanda sunt.* Sed *sperate, & rebus vobismet seruate secundis. Dabit DEVS his quoque finem.* Amara Sapientiæ radix est, sed fructus dulcissimi. Ascendes tandem aliquando in Palmam, & apprehēdes fructus eius. *Noli esse pusillanimis in animo tuo: monet suos discipulos Ecclesiasticus cap. vii. Fratres, confortamini in Domino: hortatur Paulus Alumnos Sapientiæ; ad Ephes. vi. 10. adiungens: & in potentia virtutis eius: cui nihil potest obesse, nihil resistere.*

A dextris parietem TIMORIS. O Adolescentes! ad votum tibi succedunt omnia, præter opinionem pleraque, supra spem plurima: viticis æqualis naturæ dotibus, attingis maioris gratiæ donis: vales ingenio, iudicio, memoria. Time: *noli alium sapere.*

(a) Ora

(a) Ora sæpe cum Psalte regio: (b) *Confige timore carnes meas.* Nam salutarem eius effectum aliàs expertus fuerat, & testatus: Conuersus sum in ærumna, dum configitur Spina: Timoris videlicet. Hac Spina sepi aures tuas, ne te prosperitatum lenocinia à Sapientiæ semita abducant: hac Spina cor confige, & medullitus, si sapis. perfora. Non minus autem necessarij sunt alij duo parietes. A fronte, *Contemptus Vanitatis*. A tergo *Despectus Voluptatis*. Inuitaberis sæpenumero ad pocula, saltus, choreas, euagationes diurnas, grassationes nocturnas, denique ad nugas nugarum, & vanitates vanitatum, quibus tum studendi desiderium flaccescit, tum animi constantia infringitur, tum virtutum fibræ inciduntur. His duo parietes opponendi sunt. *Fili mi*, clamat Sapiens, *Prob. i. 10. si te lactauerunt peccatores, ne adquiescas eis: ne ambules cum eis: prohibe pedem tuum à semitis eorum. Omnis homo simili sui sociabitur, Ecclesiastici XIII. 20.*

(a) *Psom. II. 20.* (b) *Psal. cxviii. 120.*

ARTICULUS IV.

FIGVRA, ET PAVIMENTVM

Domus Sapientiæ.

EX quatuor parietibus facilè est colligere, Domus Sapientiæ *Figuram esse quadratam*, quam Geometræ & Architeceti firmissimam esse demonstrant, ideoq; stabilitatis est symbolum apud eruditos Philologos. Hæc figura adeo placuit Ædificij huius supremo Artifici, vt si quo domiciliū sibi carum extrui curaret olim, hac voluerit figura insigniri. Sic Arcam, Altare, multa que alia effor-

effor-